

คู่มือ

เกร็ดความรู้ที่พนักงานขับรถยนต์ควรทราบ

โดย

นางบัวลอย นิลนาคม่วง

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ชำนาญการพิเศษ

งานบริการกลาง

กองงานวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

สำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

คำนำ

คู่มือเกร็ดความรู้ที่พนักงานขับรถขนส่งมวลชนนี้มีเนื้อหาสาระละเอียดประกอบด้วย การตรวจสอบสภาพรถก่อนออกเดินทาง การตรวจสอบความพร้อมของเครื่องยนต์ การออกกำลังกาย การใช้ความเร็วในการขับรถ การหยุดรถและการจอดรถ สัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง เป็นเกร็ดความรู้ที่ทุกคนที่ขับขี่ยานพาหนะขนส่งมวลชน มีใช้แค่พนักงานขับรถเท่านั้น

การจัดทำคู่มือ “เกร็ดความรู้ที่พนักงานขับรถขนส่งมวลชน” เล่มนี้ เพื่อให้พนักงานขับรถขนส่งมวลชนของงานบริการกลาง กองงานวิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ และผู้เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงแนวทางในการขับรถด้วยความระมัดระวัง นึกถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ตลอดเวลา ดังนั้น ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะเป็นประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อย

นางบัวลอย นิลนาคม่วง
หัวหน้างานบริการกลาง
1 กรกฎาคม 2562

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
คู่มือเก็ร็ดความรู้ที่พนักงานขับรถยนต์ควรทราบ	1
การตรวจสภาพรถก่อนออกเดินทาง	1
การตรวจสอบความบกพร่องของเครื่องยนต์	2
การออกกำลังกาย	6
การใช้ความเร็วในการขับรถ	6
การหยุดรถและการจอดรถ	12
สัญญาณจราจร	14
เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง	17
เอกสารอ้างอิง	20

เกร็ดความรู้ที่พนักงานขับรถควรทราบ

การตรวจสอบสภาพรถก่อนออกเดินทาง

คณะกรรมการป้องกันอุบัติเหตุแห่งชาติ (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ : 5-6) กล่าวถึงการตรวจสอบรถก่อนออกเดินทางว่า ก่อนออกเดินทางทุกครั้ง ผู้ขับขี่จะต้องตรวจสอบสภาพรถเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้จากสภาพรถโดยตรวจสอบสภาพรถในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. ยาง ดอกยางควรมีมากเพียงพอต่อการยึดเกาะถนนและการทรงตัวที่ดี ความอัดของยาง (ลม) เป็นไปตามข้อกำหนดอัตราความดันของยาง ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการเบรกและการทรงตัวที่ดี ดอกยางควรถูกรีดไม่น้อยกว่า 1 มิลลิเมตร

2. สัญญาณไฟ เช่น ไฟหน้า ไฟหลัง ไฟเลี้ยว ไฟเบรก ต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี โคมไฟหน้าต้องไม่ส่องสูงจนแสงไฟเข้าตาคน รถที่สวนมาหรือรถที่แล่นนำหน้า

3. ที่ปัดน้ำฝน ใบบัดน้ำฝนต้องอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

4. กระจก กระจกมองหลังต้องปรับให้เหมาะสม กระจกข้างจะต้องอยู่ในลักษณะที่สามารถมองเห็นรถที่แล่นตามมาได้อย่างชัดเจน

5. แตร ต้องอยู่ในสภาพดี เสียงแตรไม่แตกพร่า

6. ครัทช์ คันเหยียบเบรก ต้องอยู่ในระดับพอดี ไม่สูงไม่ต่ำเกินไปรวมทั้งเบรกมือต้องอยู่ในสภาพที่ดี

7. หม้อน้ำ น้ำในหม้อน้ำต้องมีอยู่เต็มพอดีเสมอ

8. น้ำมันครัทช์ น้ำมันเบรก น้ำมันเกียร์ เฟืองท้าย เกียร์พวงมาลัย พวงมาลัย ต้องมีอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี

9. สายพาน ต้องอยู่ในสภาพดี ไม่หย่อนมีรอยปริหรือหัก

10. เบาะที่นั่งของคนขับ ต้องอยู่ในระยะและลักษณะที่เหมาะสม

11. ประตู ต้องปิดและล็อกเป็นอย่างดี

12. ติดเครื่องดูหน้าปัดมาตรวัด ตรวจสอบว่าทุกมาตรทำงานอย่างถูกต้อง

13. น้ำหนักบรรทุก ต้องอยู่ในสภาพที่เหมาะสมหากรถเอียงไปข้างใดข้างหนึ่งเนื่องจากการบรรทุก ให้แก้ไขจัดวางสิ่งของที่บรรทุกเสียใหม่ รวมทั้งหากมีการบรรทุกสิ่งของยื่นยาวเกินไปจากตัวรถ ต้องผูกมัดให้มั่นคงแข็งแรงและจัดให้มีสัญญาณธงหรือไฟห้อยเตือนอันตรายไว้

14. อุปกรณ์ความปลอดภัย ต้องอยู่ในสภาพดีใช้งานได้ เช่น เครื่องดับเพลิง เข็มขัดนิรภัย

15. การดูแลรถยนต์ เพิ่มขึ้นอีกนิดหน่อยจะช่วยให้ประหยัดน้ำมัน เช่น

- 15.1 เดินเบาเครื่องยนต์ 2-3 นาที ก่อนนำรถออกใช้งาน จะช่วยให้ประหยัดเชื้อเพลิง การอุ่นเครื่องยนต์ก่อนจะทำให้ประหยัดน้ำมัน
- 15.2 ปรับแต่งระบบเครื่องยนต์เดินเบาให้ถูกต้องอย่าให้เร่งจนเกินไป
- 15.3 การติดตั้งครัทช์พัดลมหม้อน้ำ ก็ช่วยประหยัดเชื้อเพลิง

การตรวจสอบความบกพร่องของเครื่องยนต์

สามารถตรวจสอบเบื้องต้นด้วย

1. ตา ดูสีของไอเสีย สภาพรถภายนอกทั่วไป
2. หู ฟังเสียงเครื่องยนต์
3. สัมผัสด้วยมือและเท้า เหยียบคันเร่งห้ามล้อจนจมติดพื้นแล้วยังไม่รู้สึกรัดแข็ง (ช่วงเหยียบห้ามล้อมากเกินไป)
4. จมูกดมกลิ่น ห้ามล้อติด (กลิ่นแผ่นห้ามล้อไหม้)
5. ความรู้สึกทางร่างกาย รถสะเทือนมาก รถเร่งความเร็วได้ช้า

การตรวจสอบความบกพร่องของเครื่องยนต์แบ่งได้ 5 ประเภท

1. การตรวจสอบความบกพร่องของเครื่องยนต์

1.1 มอเตอร์สตาร์ทไม่ทำงานหรือหมุนเพียงช้าๆ มอเตอร์สตาร์ททำงานแต่เครื่องยนต์ไม่ติดหรือติดแล้วดับ

ปัญหา

- แบตเตอรี่มีไฟไม่พอ
- ขั้วไฟไม่แน่นหรือสกปรก
- สายไฟสวิตช์หลุดหลวม
- ฟิวส์เครื่องยนต์ขาด
- มอเตอร์สตาร์ทชำรุด

1.2 เครื่องยนต์ติดยาก เดินไม่เรียบแล้วดับเดินเบาดับ

สาเหตุ

- น้ำมันหมด น้ำมันไม่ขึ้น หรือขึ้นน้อย
- เกิดการบกพร่องของคาร์บูเรเตอร์
- ตั้งรอบเดินเบาไป
- โซลินอยด์ ตัดน้ำมันชำรุด
- หัวเทียนไม่ดี หน้าทองขาวสกปรก คอนเดนเซอร์เสื่อม

1.3 เครื่องยนต์ดับทันทีทันใด

สาเหตุ

- เนื่องจากระบบจุดระเบิดเปียกน้ำ

1.4 เครื่องยนต์ร้อนจัดผิดปกติ

สาเหตุ

- เกิดข้อบกพร่องในระบบหล่อเย็นหรือหม้อน้ำแตก
- สาเหตุอื่นๆ เช่น เทอร์โมสแตสเสีย, ปั๊มน้ำเสีย, ท่อไอเสียตัน, คลัตช์ลื่น, เบรคติด, การตั้งไฟไม่ดี, สายพานหย่อน, ปะเก็นฝาสูบแตกร้าว, การใช้คอมเดนเซอร์ของระบบปรับอากาศไม่เหมาะสม, ยางท่อน้ำหมดคุณภาพ, การขับรถไม่ดี

1.5 เร่งความเร็วรถได้ช้ามาก

สาเหตุ

- เกิดข้อบกพร่องที่คาร์บูเรเตอร์
- การปรับส่วนผสมน้ำมันกับอากาศไม่ถูกต้อง
- ใส์กรองอากาศอุดตัน
- กลไกเร่งไฟด้วยสูญญากาศทำงานไม่ปกติ

1.6 รถกินน้ำมันเครื่อง

สาเหตุ

- น้ำมันเครื่องรั่วออกภายนอก
- น้ำมันเครื่องรั่วเข้าในห้องเผาไหม้

1.7 รถกินน้ำมันเชื้อเพลิงมากเกินไปจนควร

สาเหตุ

- ระบบเชื้อเพลิงบกพร่องส่วนใดส่วนหนึ่ง
- ระบบไฟจุดระเบิดไม่ดี
- เครื่องยนต์บกพร่อง
- ท่อไอเสียตัน คลัตช์ลื่น, ห้ามล้อติด, ใส์กรองอากาศตัน

1.8 เครื่องยนต์นี้้อค

สาเหตุ

- จุดระเบิดก่อนกำหนด (ไฟแก)
- น้ำมันเชื้อเพลิงไม่เหมาะสม
- เครื่องยนต์ร้อนเกินไป
- มีเขม่าจับในห้องเผาไหม้

1.9 เสียงรบกวนผิดปกติในเครื่องยนต์

สาเหตุ

- สายพานปั้มน้ำหย่อนหรือลื่น
- แกนจานจ่ายขาดน้ำมันหล่อลื่น
- เสียงดังจากอัลเทอร์เนเตอร์
- เสียงดังจากปั้มน้ำหล่อเย็น
- เสียงน็อคเกิดจากการเผาไหม้
- เสียงจากเครื่องยนต์ เช่น วาล์วดัง, เฟืองเกียร์บังคับจังหวะเครื่องยนต์, โซ่ขับเฟืองเกียร์, ข้อเหวี่ยง, ชุดลูกสูบ
- คอมเพรสเซอร์ ระบบปรับอากาศรถยนต์

2. การตรวจสอบระบบรองรับและเบรค

2.1 รถสั่นสะเทือนมากขณะวิ่ง

สาเหตุ

- สูบลมยางแข็งเกินไป
- โช้คอัพชอบเบอร์เสีย
- ยางไม่สมดุล

2.2 รถเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง

สาเหตุ

- น้ำหนักบรรทุกไม่เท่ากัน
- ขนาดของยางหรือสูบลมยางไม่เท่ากัน
- อุปกรณ์ช่วงล่างบกพร่อง, หรือชำรุด
- คอยล์สปริง หรือแหนบล้าตัว

2.3 ดอกยางสึกไม่เสมอกัน

สาเหตุ

- ก. การสึกหรอเฉพาะหน้ายางตอนกลาง
- ข. การสึกเฉพาะหน้ายางทั้ง 2 ข้าง
 - ตั้งศูนย์ล้อไม่ถูกต้อง
 - คั่นส่งคดงอ, ระบบรองรับช้ำรูด
 - สุขุมยางไม่ถูกต้องกับสภาพของถนน

2.4 เบรคทำงานผิดปกติ

สาเหตุ

- น้ำมันเบรครั่วในวงจรหรือมีน้อย
- มีอากาศปนอยู่ในน้ำมันเบรค
- หม้อลมเบรคบกพร่อง หรือช้ำรูด
- กลไกเบรคบกพร่อง หรือช้ำรูด
- ผ้าเบรคบาง, งานเบรคแตก, ท่อยางน้ำมันเบรคหมดคุณภาพ

2.5 เบรคแฉลบ

สาเหตุ

- ระบบห้ามล้อช้ำรูด
- ความดันลมซ้าย, ขวาไม่เท่ากัน
- รถบรรทุกน้ำหนักไม่เสมอกัน
- สภาพของถนนหรือยางรถ

3. การตรวจสอบระบบไฟฟ้าและอุปกรณ์อื่น

3.1 ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้

สาเหตุ

- แบตเตอรี่ไฟอ่อน
- ขั้วไฟที่แบตเตอรี่หลวม
- ใช้หลอดไฟไม่ตรงตามที่กำหนด
- หลอดไฟขาด
- ฟิวส์ขาด

- หลอดกับขั้วต่อกันไม่สนิท
- กราวนไม่แน่น
- ไฟลัดวงจร
- สายไฟในวงจรจวนจะขาด
- อุปกรณ์ไฟฟ้าชำรุด
- อุปกรณ์กลไกชำรุด

3.2 แตรไม่ดังแตรค้ำง

สาเหตุ

- ไฟไม่ครบวงจร
- อุปกรณ์ชำรุด
- ปุ่มกดแตรชำรุด
- ฟิวส์ขาด

3.3 เกจวัดความเร็วไม่ทำงาน

สาเหตุ

- หัวต่อสายที่เครื่องวัดหลุดหรือหลวม
- สายวัดความเร็วขาด
- เฟืองพลาสติกต่อจากเพลากีเยร์ชำรุด
- กลไกบังคับความเร็วชำรุด

3.4 ไฟสัญญาณเตือนน้ำมันหล่อลื่นติดตลอดเวลา

สาเหตุ

1. น้ำมันเครื่องมีน้อย
2. ป้อน้ำมันเครื่องชำรุด
3. สวิตช์น้ำมันเครื่องเสีย
4. ไฟลัดวงจรระหว่างหลอดกับสวิตช์

การออกกำลังกาย

พัฒนาเดช อาสาสรรพกิจ (2546 : 13-15) กล่าวถึง การเตรียมพร้อมร่างกายเป็นสิ่งสำคัญ การออกกำลังกายเป็นประจำเป็นสิ่งที่ดี ในกรณีบุคคลที่จะขับรถ การออกกำลังกายด้วยวิธีนี้ นับว่าเป็นการเตรียมพร้อมร่างกายวิธีหนึ่ง คือ

การออกกำลังกายกล้ามเนื้อ

การนั่งตัวตรงทำท่าเหมือนกับจะขับรถ ตั้งศีรษะตรงแล้วทำการกวาดสายตาไปทางซ้ายและขวาให้สุด ระยะแรกอาจจะรู้สึกปวดกระบอกตาบ้าง หรืออาจจะมีอาการมึนงงบ้าง เมื่อต้องกวาดสายตาไปมาโดยเร็ว ให้แก้ไขด้วยการหลับตาแล้วกวาดสายตาไปจนสุดในขณะที่หลับตา ซึ่งจะลดอาการมึนงงไปได้มากทีเดียว กวาดสายตาหรือจะเรียกว่า กรอกลูกตาไปมาประมาณหนึ่งนาที จากนั้นก็ให้เหลือกตาขึ้นบนสุด แล้วก็หลุบตาลงมาต่ำสุด โดยที่ศีรษะยังตั้งตรงเหมือนเดิม เอาไว้ใช้เวลาที่ต้องเหลือกตาขึ้นไปดูกระจกส่องหลัง แล้วก็หลุบสายตาลงมาดูที่แป้นและมาตรวัดต่างๆ นั้นเอง ทำสลับไปมาอีกประมาณหนึ่งนาที แล้วก็ทำการสลับด้วยการกวาดตาไปมา สลับกับการเหลือกตาและหลุบตาบ้าง ถ้าไม่ทำตอนที่ขึ้นนั่งรถก่อนจะออก จะเริ่มต้นทำในขณะที่รถติดหรือทำเวลานั่งว่างๆ ก็ได้ การออกกำลังกล้ามเนื้อและปลูกประสาทก่อนขับรถเป็นการออกกำลังกล้ามเนื้อที่ดี

การออกกำลังข้อเท้า

ให้ปักปลายเท้ากับพื้นหรือปักลงไปกับพื้นรถในกรณีที่อยู่บนรถ จากนั้นก็ให้หมุนข้อเท้าแกว่งสั้นเท้าเป็นวงกลมสลับการหมุน จากทวนเข็มนาฬิกาเป็นตามเข็มนาฬิกา หมุนสักหนึ่งนาที หรือจะหมุนข้อเท้าในขณะเดียวกันกับที่กรอกลูกตาก็ได้ ให้พยายามหมุนทั้งเท้าซ้ายและเท้าขวา

เสร็จจากการหมุนข้อเท้า ก็ให้ขยับข้อเท้าโดยเหยียดปลายเท้าออกไปแล้วก็กระดกปลายเท้ากลับเข้ามา ทำเหมือนกับกดปลายเท้าไปที่แป้นคันเร่งแล้วก็ยกปลายเท้าเพื่อผ่อนคันเรงนั้นเอง ทำสลับกันไปเรื่อยๆ ทำทั้งเท้าซ้ายและเท้าขวา ใช้เวลาการทำประมาณหนึ่งนาที พยายามทำให้ได้วันละสามสี่ครั้ง หรือทำทุกครั้งที่รถติดก็ได้

การทำพร้อมกันทั้งตาและเท้าจะใช้เวลารวมกันไม่เกิน 5 นาที ซึ่งจะทำให้กล้ามเนื้อขยายบริเวณที่ต้องใช้งานมากๆ ในการขับรถมีความแข็งแรงและพร้อมเสมอที่จะขับรถอย่างมีสัญชาตญาณพร้อม

การใช้ความเร็วในการขับรถ

ไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล (2542 : 163-165) กล่าวถึง ผู้ขับขี่รถต้องขับรถอัตราความเร็วไม่เกินที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฯ หรือตามเครื่องหมายจราจรที่ติดตั้งไว้ในทาง ถ้าขับรถใช้ความเร็วเกินอัตรา มีความผิดตามกฎกระทรวงฯ

กฎกระทรวงฯ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2522) กำหนดการใช้ความเร็ว ดังนี้

ในเขต หมายถึง ในเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เขตเทศบาล

นอกเขต หมายถึง นอกเขตกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เขตเทศบาล

ชนิดและประเภทของรถ	ในเขต	นอกเขต
รถบรรทุกที่น้ำหนักรวมกัน 1,200 กิโลกรัม	60	80
รถบรรทุกคนโดยสาร	60	80
รถขนส่งลากจูงรถพ่วง	45	60
รถยนต์สามล้อ	45	60
รถอื่นๆ เช่น รถจักรยานยนต์ รถตู้ รถยนต์นั่งส่วนบุคคล	80	90

ตารางแสดงอัตราความเร็ว/ กิโลเมตรต่อชั่วโมงตามกฎหมายฉบับที่ 6

ในกรณีที่มีเครื่องหมายจราจรกำหนดอัตราความเร็วไว้ผู้ขับรถจะต้องใช้อัตราความเร็วตามเครื่องหมายจราจรนั้น ซึ่งเรียกว่า “เครื่องหมายกำหนดอัตราความเร็วเฉพาะถิ่น” เช่น ในเขตเทศบาลนครปฐม โดยปกติรถจักรยานยนต์จะใช้ความเร็วได้ไม่เกิน 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมง แต่ถ้ามีเครื่องหมายจราจรกำหนดอัตราความเร็วไว้ไม่เกิน 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ผู้ขับรถจะต้องใช้ความเร็วไม่เกิน 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

การขับรถ

ไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล (2542 : 128-143) กล่าวว่า

1. ผู้ขับขี่มีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังไม่ให้เกิดไปชนหรือโดนคนเดินเท้าไม่ว่าจะอยู่ ณ ส่วนใดของทาง
2. ผู้ขับขี่จะต้องเดินรถทางด้านซ้ายและต้องไม่ล้ำกึ่งกลางของทางเดินรถเว้นแต่
 - 2.1 ด้านซ้ายมีสิ่งกีดขวาง หรือถูกปิดการจราจร
 - 2.2 ทางเดินรถนั้นได้ถูกเจ้าพนักงานกำหนดให้เป็นทางเดินรถทางเดียว
3. ถ้ามีช่องทางเดินรถทิศทางเดียวกันมีการแบ่งช่องทางเดินรถตั้งแต่สองช่องขึ้นไป ให้เดินรถช่องซ้ายสุด เว้นแต่กรณีที่ให้เดินรถทางขวาได้
 - 3.1 ช่องทางเดินรถนั้นมีสิ่งกีดขวางหรือถูกปิดการจราจร
 - 3.2 ทางเดินรถนั้นได้ถูกเจ้าพนักงานกำหนดให้เป็นทางเดินรถทางเดียว
 - 3.3 จะต้องเข้าช่องทางให้ถูกต้องเมื่อเข้าบริเวณใกล้ทางร่วมทางแยก
 - 3.4 เมื่อจะแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น

4. รถบรรทุก รถบรรทุกคนโดยสาร รถจักรยานยนต์ รถที่มีความเร็วช้า ผู้ขับขี่จะต้องขับขี่ชิดขอบทางด้านซ้ายหรือช่องทางเดินรถด้านซ้าย
5. ห้ามมิให้ผู้ขับขี่ขับรถ
 - 5.1 ในขณะหย่อนความสามารถในอันที่จะขับรถ
 - 5.2 ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น
 - 5.3 ในลักษณะกีดขวางการจราจร
 - 5.4 ประมาทหรือน่าหวาดเสียว
 - 5.5 ในลักษณะที่ผิดปกติวิสัยของการขับรถตามธรรมดา
 - 5.6 คล่อมหรือทับเส้นหรือแนวแบ่งช่องทางเดินรถ
 - 5.7 บนทางเท้าโดยไม่มีเหตุอันควร
 - 5.8 โดยไม่คำนึงถึงความปลอดภัยหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น
6. ทางเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรให้เป็นทางเดินรถทางเดียว ให้ผู้ขับขี่รถไปตามทิศทางที่ได้กำหนดไว้
7. ผู้ขับขี่รถต้องขับรถให้ห่างคันหน้าพอสมควรในระยะที่จะหยุดรถได้ โดยปลอดภัยเมื่อจำเป็นต้องหยุดรถ
8. เมื่อขับรถสวนกัน ผู้ขับขี่ต้องชิดซ้าย
9. เมื่อขับรถสวนกันในทางรถที่แคบไม่สามารถสวนกันได้อย่างปลอดภัย รถคันที่ใหญ่กว่าต้องหยุดให้รถคันเล็กกว่าไปก่อน
10. ในทางเดินรถที่มีสิ่งกีดกั้นขวางหน้าอยู่ ผู้ขับขี่ต้องลดความเร็วของรถหรือหยุดรถเพื่อให้รถคันที่สวนมาผ่านไป
11. ผู้ขับขี่รถจะเลี้ยวรถ จะให้รถคันอื่นแซงขึ้นหน้าเปลี่ยนช่องทางเดินรถ ลดความเร็วรถ หยุดรถ จอดรถ ต้องให้สัญญาณด้วยมือ แขน หรือสัญญาณไฟ
12. ถ้าผู้ขับขี่รถจะเลี้ยวรถ เปลี่ยนช่องทางเดินรถ จอดรถ หยุดรถ ต้องให้สัญญาณมือแทนหรือสัญญาณไฟไม่น้อยกว่า 30 เมตร และสัญญาณนั้นจะต้องให้ผู้ขับขี่รถคันอื่นเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่า 60 เมตร
13. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถออกจากทางส่วนบุคคล หรือทางเดินรถในบริเวณอาคารเมื่อจะขับรถผ่านหรือเลี้ยวสู่ทางเดินรถที่ตัดผ่าน ต้องหยุดรถเพื่อให้รถที่กำลังผ่านทางหรือรถที่กำลังแล่นอยู่ในทางเดินรถผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยแล้วจึงขับรถต่อไปได้
14. ผู้ขับขี่และผู้โดยสารต้องสวมใส่เข็มขัดนิรภัยตามกฎหมาย
15. การขับขี่ผ่านทางแคบ ผู้ขับขี่ต้องขับรถชิดซ้าย
16. เมื่อผู้ขับขี่รถถึงทางโค้งต้องให้เสียงสัญญาณ

17. ห้ามมิให้ขับรถแข่งขันกันในทาง
18. ผู้ขับขี่เห็นรถฉุกเฉินในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ใช้สัญญาณแสงวับวาบ หรือได้ยินเสียงสัญญาณไซเรน ต้องหยุดหรือจอดรถให้ชิดขอบทางด้านซ้าย แต่ห้ามหยุดหรือจอดรถในทางร่วม ทางแยก
19. ห้ามขับรถตามหลังรถฉุกเฉินซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ในระยะต่ำกว่า 50 เมตร
20. ผู้ขับรถต้องยินยอมให้คนเดินเท้าเดินข้ามถนนตรงทางม้าลายหรือตรงแยกถนนตัดกันเดินผ่านไปก่อน เพื่อเป็นการป้องกันอุบัติเหตุอันอาจจะเกิดขึ้นได้
21. การขับรถถอยหลัง ต้องให้สัญญาณไฟท้ายรถ เมื่อมีรถสวนทางมา กรุณาจอดให้รถที่ขับสวนทางผ่านไปก่อน แล้วจึงเริ่มต้นขับถอยหลังต่อไปยังจุดหมาย ทั้งนี้ต้องจอดรถให้เหลือพื้นที่เพียงพอที่จะให้รถอื่นๆ ผ่านไปได้ด้วย สำหรับผู้ที่ขับรถไปและเห็นว่ามีการกำลังถอยหลัง หากจะจอดให้เวลาผู้ขับรถถอยหลังให้เขาเลี้ยวไปก่อนก็ได้ เป็นสิ่งที่น่ากระทำที่สุด อย่าพยายามขับจี้ติดเข้าไป เพราะจะทำให้ผู้ที่กำลังขับรถถอยหลังเกิดความสับสนและลังเล อาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย

การขับรถแซงและผ่านขึ้นหน้า

ถนนที่ไม่ได้แบ่งช่องทางเดินรถ ผู้ขับรถจะต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องให้เสียงสัญญาณ (แตร) เตือนให้รถข้างหน้ารู้ตัว กลางคืนใช้สัญญาณไฟ
 2. เมื่อรถคันหน้าให้สัญญาณแซงจึงค่อยแซง โดยแซงทางขวา เมื่อแซงได้ระยะห่างพอแล้วจึงขับรถชิดซ้ายขอบทางเดินรถ ใช้ความเร็วปกติ ใช้สัญญาณเตือน
- ห้ามเร่งความเร็วเกินกำหนดจำกัดความเร็ว และอย่าเข้าใกล้รถคันที่กำลังแซงมากเกินไป เพราะทำให้มองไม่เห็นจราจรข้างหน้าได้ถนัด

ข้อห้าม

1. ห้ามแซงทางด้านซ้าย เว้นแต่รถที่ถูกแซงกำลังเลี้ยวขวา หรือให้สัญญาณว่าจะเลี้ยวขวา หรือให้สัญญาณให้แซงทางซ้ายได้ ควรทำด้วยความระมัดระวัง
2. รถกำลังขึ้นทางชัน ขึ้นสะพาน ทางโค้ง เว้นแต่จะมีเครื่องหมายจราจรให้แซงได้
3. ภายในระยะสามสิบเมตรก่อนถึงทางข้าม ทางร่วม ทางแยกวงเวียน ทางตัดกับทางรถไฟ
4. มีหมอก ฝุ่น ควัน ที่อาจทำให้ไม่อาจมองเห็นทางข้างหน้าได้ในระยะ 60 เมตร
5. เมื่อเข้าที่คับขันหรือเขตปลอดภัย
6. ถ้ามีเครื่องหมายจราจรห้ามแซง เช่น มีข้อความว่า “ห้ามแซง” มีเครื่องหมายสามเหลี่ยมห้ามแซง บนถนนมีเส้นแบ่งช่องทางการเดินรถเป็นเส้นทึบ บนถนนที่มีเส้นแบ่งช่องทางการเดินรถเป็นสองทางคือ ไปและมา มีเส้นทึบสองเส้นแสดงว่าห้ามแซง แต่ถ้าเส้นสองเส้นอยู่กึ่งกลางทางเดินรถขาไปและขามาเส้นทางด้านของรถที่ขับเป็นเส้นประแสดงว่าแซงได้แต่ต้องปลอดภัย แต่ถ้ามีเส้นสองเส้นอยู่

กึ่งกลางทางเดินรถขาไปและขามา เส้นทางด้านของรถที่ขับเป็นเส้นทึบ แต่อีกเส้นเป็นเส้นประ แสดงว่าห้ามแซง แต่รถที่สวนทางแซงได้เมื่อปลอดภัย

7. ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลัก

กรณีมีรถคันอื่นขอแซง

1. เมื่อได้รับสัญญาณขอแซงจากรถคันหลัง ผู้ขับรถที่จะถูกแซงจะต้องลดความเร็ว เพื่อให้รถที่กำลังแซงผ่านขึ้นไปโดยสะดวกสบาย โดยเบนรถเข้าด้านซ้ายเปิดทางให้รถที่กำลังแซง
 2. เปิดไฟกระพริบสีแดงหรือสีเหลืองอำพันที่ท้ายรถทางด้านซ้ายของรถ เมื่อเห็นว่าข้างหน้าปลอดภัยไม่มีรถอื่นๆ อยู่หรือรถที่ขับสวนมา
 3. ถ้าเห็นว่าข้างหน้าไม่ปลอดภัย มีรถอื่นอยู่หรือมีรถที่ขับสวนมาก็ให้ลดความเร็วลง เปิดไฟกระพริบทางด้านขวาและพยายามขับรถชิดซ้ายให้มากที่สุด (ระมัดระวังรถคันอื่นทางด้านซ้ายด้วย)
- ข้อ 1,2 เป็นข้อบังคับของกฎหมาย ข้อ 3 ไม่มีกฎหมายบังคับไว้ แต่เป็นมารยาทในการขับรถ

เทคนิคในการแซง

1. ห้ามขับรถแซงขึ้นในลักษณะขับแข่งกัน
2. ถ้าวางคันหน้ากำลังจะออกตัว (เร่งความเร็ว) และรถคันหน้ามีกำลังเครื่องที่สามารถทำความเร็วได้ดีกว่ารถที่เรา กำลังขับอยู่ ไม่ควรแซง
3. ห้ามขับรถจี้ติดรถคันข้างหน้า เมื่อรถที่วิ่งสวนทางวิ่งสวนไป เห็นว่าข้างหน้าว่างแล้วเร่งความเร็ว กรณีดังกล่าวจะเป็นผลให้ต้องเร่งเครื่องอย่างแรงเพื่อทำความเร็วจากความเร็วช้าไปสู่ความเร็วสูงในขณะที่แซง จะเป็นเหตุให้แซงไม่พ้นและมีรถสวนทางมา ควรปฏิบัติตามข้อ 4
4. การขับรถตามหลังเพื่อรอแซง เพราะข้างหน้ามีรถวิ่งสวนทางมาโดยขับในระยะห่างๆ เมื่อรถวิ่งสวนทางผ่านไปแล้ว แล้วเห็นว่าข้างหน้าปลอดภัย จึงขับแซงรถคันหน้า โดยเร่งจากความเร็วที่มีอยู่แล้ว (การส่งตัวของรถ) รถที่ขับแซงจะใช้เวลาสั้นๆ ในขณะที่ยังแซง (ถ้าใช้เวลาแซงมากอาจจะมีรถคันอื่นสวนทางมา)
5. ไม่ควรแซงรถที่หลายๆ คัน
6. การใช้เกียร์ต่ำสอดคล้องกับความเร็วและกำลังส่งของความเร็ว (ต้องอาศัยประสบการณ์)
7. ก่อนแซงจะต้องคำนึงถึงสภาพถนน สภาพรถ ความเร็ว และรถคันที่จะแซง ถ้าผู้ขับมีความรู้สึกว่าจะต้องฝืนขับแซงแสดงว่าเป็นการกระทำโดยประมาทอาจเกิดเหตุรถเฉี่ยวชนกันได้
8. ข้อนี้ไม่อยากแนะนำแต่ต้องกล่าวไว้ ในกรณีกำลังแซงแต่แซงไม่พ้น และมีรถคันอื่นวิ่งสวนทางมา ต้องกระพริบไฟ ปับแตร เปิดไฟเลี้ยวขวาไว้ แล้วรีบตัดสินใจว่าจะลดความเร็วลงหรือจะเร่งความเร็วเรือ่แซงต่อไป

9. ขณะขับรถแข่งรถคันข้างหน้าอย่าคาดการณ์หรืออย่าคิดว่าคนขับรถที่สวนทางมาจะหลบหลีกหรือให้ทางกับเรา เพราะเขาก็มีสิทธิในการใช้ทาง ไม่ใช่หน้าที่ของเขาที่จะขับรถหลบให้เรา หรือบางครั้งเขาก็ไม่คาดคิดว่าจะมีรถแข่งมาในลักษณะนั้น หรือบางกรณีเขาอาจจะไม่เห็นว่าเป็นกำลังแข่ง

10. การขับรถขนาดใหญ่ๆ จะต้องเห็นใจรถเล็กๆ บางครั้งรถใหญ่แซงขึ้นไป แต่รถที่สวนทางมาเป็นรถเล็ก ผู้ที่ขับรถเล็กก็ต้องหลบให้เพราะเป็นอันตรายต่อเขา

การขับรถเข้าทางโค้ง

1. ต้องใช้ความเร็วตามที่กฎหมายกำหนด
2. ต้องปฏิบัติตามเครื่องหมายจราจรอย่างเคร่งครัด ตามปกติทางโค้งจะมีป้ายเตือนและมีป้ายกำหนดอัตราความเร็วไว้
3. ก่อนเข้าโค้งควรลดความเร็ว ขณะเข้าโค้งเร่งความเร็วเล็กน้อยเพื่อให้ล้อรถเกาะถนน
4. ละเว้นการเหยียบครัชขณะขับรถเข้าโค้ง ถ้าจะลดความเร็วควรใช้ห้ามล้อ เพราะขณะเหยียบครัช ล้อรถจะเป็นอิสระจากกำลังของเครื่องยนต์ จะทำให้การบดของยางรถยนต์กับถนนมีน้อยลงหรือไม่มี ล้อรถก็จะได้แรงจากสภาพภายนอก เช่น แรงเหวี่ยง แรงลม ทำให้การบังคับพวงมาลัยทำได้ยากลำบาก

5. ควรใช้ห้ามในการลดความเร็วและไม่ควรเหยียบห้ามล้อนานๆ ควรจะปล่อยเป็นระยะๆ (รถรุ่นใหม่มีระบบห้ามล้อที่มีประสิทธิภาพ เหยียบคันห้ามล้อนานๆ ก็ไม่มีผลเสียต่อศึกษารถแต่ละรุ่น)

6. ห้ามขับรถสายในขณะที่เข้าโค้ง เพราะนอกจากจะมีแรงจุดไปข้างหน้าด้วยกำลังของเครื่องยนต์แล้ว ยังมีแรงเหวี่ยงขณะที่รถเข้าโค้ง และมีแรงลมขณะที่รถเข้าโค้ง การขับรถเข้าโค้งต้องจับพวงมาลัยให้แน่นกว่าปกติ ขยับพวงมาลัยใหม่แมนและสอดคล้องกับความโค้งของถนน

7. การแข่งรถในทางโค้งห้ามกระทำโดยเด็ดขาด เว้นแต่ถนนนั้นจะได้แบ่งช่องทางเดินรถไว้สำหรับแข่ง

8. ใช้สายตาทอดไปข้างหน้าไกลๆ อย่ามองอยู่แต่บริเวณหน้ารถหรือฝากระโปรงรถ

9. การใช้โทรศัพท์มือถือ การหาสิ่งของในรถ การจัดสิ่งของในรถ การตบยุงไล่แมลงในรถ การหาคลื่นวิทยุ การเปลี่ยนเทปหรือซีดี ฯลฯ ห้ามกระทำในขณะที่ขับรถ โดยเฉพาะขับรถขณะเข้าโค้ง

การขับรถผ่านทางร่วมแยกและวงเวียน

1. ผู้ขับขี่จะต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามสัญญาณจราจร เครื่องหมายจราจรที่ติดตั้งไว้หรือทำให้ปรากฏบนทาง หรือพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงให้ทราบ

2. ตามข้อ 1 ถ้ามีเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการจราจรในทางเดินรถนั้น เห็นควรเพิ่มความปลอดภัย หรือสะดวกในการจราจร เจ้าหน้าที่นั้นจะให้สัญญาณจราจรเป็นอย่างอื่นก็ได้ ให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตาม สัญญาณที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดไว้

การขับรถผ่านทางร่วมทางแยก

ทางร่วมทางแยกหมายความว่า พื้นที่ที่ทางเดินรถตั้งแต่สองสายตัดผ่านกัน รวมบรรจบกัน หรือตัดกัน

1. เมื่อมีรถอื่นอยู่ในทางร่วมทางแยก ผู้ขับขี่ต้องให้รถในทางร่วมทางแยกนั้นผ่านไปก่อน
2. ถ้าถึงทางร่วมทางแยกพร้อมกัน และไม่มีรถอยู่ในทางร่วมทางแยก ผู้ขับขี่จะต้องให้รถที่อยู่ทางด้านซ้ายของถนนผ่านไปก่อน
3. ถ้าเป็นทางร่วมทางแยกที่เป็นทางเอกกับทางโทตัดกัน ผู้ขับขี่ที่ขับรถในทางเอกมีสิทธิขับรถผ่านไปก่อน (ทางเอกได้แก่ทางรถที่เจ้าพนักงานจราจรได้ประกาศและติดตั้งเครื่องหมายจราจร แสดงว่าเป็นทางเดินรถทางเอก)
4. ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถเข้าใกล้ทางร่วมทางแยก ทางข้ามเส้นให้หยุดรถหรือวงเวียน ต้องลดความเร็วของรถ ถ้าใช้ความเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด แล้วเกิดเหตุชนคนหรือรถของผู้อื่น กฎหมายถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเพราะฝ่าฝืนข้อบัญญัติของกฎหมาย และข้อบัญญัติดังกล่าวมีไว้เพื่อความปลอดภัย

การขับรถผ่านวงเวียน

วงเวียน หมายความว่า ทางเดินรถที่กำหนดให้รถเดินรอบเครื่องหมายจราจร หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นในทางร่วมทางแยก

1. ในกรณีที่วงเวียนได้มีการติดตั้งสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจร ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามสัญญาณและเครื่องหมายจราจรนั้นๆ
2. ถ้าไม่มีสัญญาณหรือเครื่องหมาย เมื่อผู้ขับขี่ขับรถมาถึงวงเวียนต้องให้สิทธิกับผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอยู่ในวงเวียนด้านขวาของตนขับรถผ่านไปก่อน

การขับรถในสถานการณ์ต่างๆ

1. การขับรถในเวลากลางคืน ควรใช้ความเร็วต่ำกว่าปกติ ขับรถอย่างตามหลังกระชั้นชิด รถคันหน้า ต้องให้แน่ใจว่าจะหยุดได้ภายในแสงไฟหน้าที่เห็น ระวังจักรยาน มอเตอร์ไซด์ และคนเดินถนน

กฎหมายบังคับให้รถทุกคันใช้ไฟหน้าเมื่อพระอาทิตย์ตก และเมื่อมีเหตุจำเป็นไม่สามารถมองเห็นทางข้างหน้าในระยะ 150 เมตร จึงใช้ไฟหน้าถ้าสามารถช่วยให้ขับรถได้ดีกว่าปกติ ไม่ว่าจะกลางวันหรือกลางคืน อย่าขับรถในเวลากลางคืนโดยเปิดไฟหรี่ไว้เท่านั้น การใช้ไฟสูงให้ใช้เฉพาะนอกเขตเทศบาลเท่านั้น แต่ใช้เมื่อไม่มีรถอื่นสวนมาใกล้ ถ้าขับรถตามหลังผู้อื่นหรือสวนกันอย่าใช้ไฟสูง เมื่อมีรถที่มีแสงไฟข้างเดียววิ่งสวนมา ขับรถชิดซ้ายเพราะอาจเป็นรถจักรยาน มอเตอร์ไซด์ หรือรถยนต์ที่มีไฟเหลืองข้างเดียว อย่าใส่แว่นกันแดดเมื่อขับรถในเวลากลางคืน

2. การขับรถทางไกล ต้องตื่นตัวอยู่เสมอ ถ้าเหนื่อยหรือหากรู้สึกง่วงหรือทำท่าจะหลับคาพวงมาลัย ให้นำรถเข้าแอบข้างทางหาที่จอดที่ปลอดภัย ไม่กีดขวางจราจรเพื่อพักผ่อน อย่าฝืนขับต่อไป การหลีกเลี่ยงความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า และพร้อมที่จะขับรถได้โดยปลอดภัย ควรปฏิบัติดังนี้

2.1 พักผ่อนให้เพียงพอก่อนที่จะเริ่มขับออกไปในระยะทางไกลๆ และใช้เวลายาวนาน

2.2 ระหว่างที่ขับรถในระยะทางไกลในเวลาค่าคืน ได้หยุดพักและดื่มกาแฟหรือเครื่องดื่มที่ให้ความชุ่มชื้น สดใส ขณะจอดพักรถที่สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ควรได้เดินรับอากาศ สูดลมหายใจลึกๆ เข้าห้องน้ำล้างหน้าล้างตา ก่อนที่จะออกเดินทางต่อไป

2.3 ขณะขับรถอย่าเพ่งมองเขม็งไปข้างหน้าเพียงอย่างเดียวเป็นเวลานานๆ ควรได้กระพริบตาและเหลือบมองดูกระจกมองข้างมองหลังสลับกันบ้างเป็นระยะๆ และบริหารตาไปในตัว

2.4 หมุนกระจกมองลงเพื่อรับอากาศบริสุทธิ์บ้างเป็นครั้งคราว ถ้าอากาศไม่ร้อนจัดหรืออัมเพลงเบาๆ หรือเคี้ยวหมากฝรั่งในระหว่างขับรถ

2.5 ถ้ามีพนักงานขับรถยนต์สำรอง ควรได้มีการเปลี่ยนหน้าที่ปฏิบัติงานกันบ้างวันหนึ่งๆ ไม่ควรขับรถเกิน 12 ชั่วโมง

3. เมื่อมีหมอกจัดหรือควันไฟ

3.1 ปฏิบัติตามคำสั่งของสัญญาณที่เจ้าหน้าที่แจ้งให้ทราบ

3.2 ถ้าไม่มีเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจร อย่าผลิผลามขับเข้าไปในหมอกหรือควัน

3.3 เมื่อจำเป็นต้องผ่าน ให้ลดความเร็วลงเหลือประมาณ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมงเปิดไฟหน้าหรือไฟตัดหมอก (ไฟสีอำพัน) ขับตามกันไปช่องทางวิ่งของคนอย่าแซง อย่าหยุด

3.4 ถ้าหมอกหนาจริงๆ คิดว่าไปต่อไม่สะดวก อย่าหยุดหรือจอดรถบนถนน ให้เปิดไฟกระพริบท้ายรถด้านท้าย จนกว่าทัศนวิสัยดีขึ้น

4. ในพายุฝนฟ้าคะนอง เมื่อฝนตกหนัก ถนนจะรีน ลดความเร็วลง ใช้ไฟเมื่อทัศนวิสัยไม่ดี แม้ว่าจะเป็นเวลากลางวัน

การหยุดรถและการจอดรถ

ไพฑูริย์ เพิ่มศิริวิศาล (2542 : 174-176) กล่าวถึงการหยุดรถและการจอดรถไว้ว่า

1. ก่อนหยุดหรือจอดรถต้องให้สัญญาณมือ หรือสัญญาณไฟก่อนที่จะหยุดหรือจอดไม่น้อยกว่า 30 เมตร
2. การหยุดและการจอด กระทำเมื่อผู้ขับขี่เห็นว่าปลอดภัยและไม่กีดขวางการจราจร
3. ต้องหยุดและจอดรถทางด้านซ้ายของทางเดินรถและชิดขอบทางด้านซ้ายไม่เกินสี่สิบห้า เซนติเมตร หรือตามที่เจ้าพนักงานจราจรจัดให้จอด

การหยุดรถ

1. ห้ามหยุดรถบนทางเท้า
2. ห้ามหยุดรถบนสะพานหรือในอุโมงค์
3. ห้ามหยุดรถในทางร่วมทางแยก
4. ห้ามหยุดรถในเขตที่มีเครื่องหมายจราจรห้ามหยุดรถ
5. ห้ามหยุดรถตรงปากทางเข้าออกของอาคารหรือทางเดินรถ
6. ห้ามหยุดรถในเขตปลอดภัย
7. ห้ามหยุดรถในช่องทางเดินรถ เว้นแต่หยุดรถชิดขอบทางด้านซ้าย
8. ถ้ากรณีเหตุเครื่องยนต์ขัดข้อง ต้องนำรถให้พ้นทางเดินรถโดยเร็วที่สุดและจะต้องแสดงเครื่องหมาย และการจอดนั้นจะต้องไม่กีดขวาง

สำนักพิมพ์พิทยาการ (ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ : 47-48) กล่าวถึงเหตุผลที่จะต้องหยุดรถ คือ

1. เมื่อเข้าไปใกล้รถบรรทุกส่งนักเรียนที่กำลังจอดรับ-ส่งนักเรียน พร้อมกับเปิดสัญญาณไฟกระพริบท่านจะต้องหยุดรถของท่าน รอจนกว่าเด็กๆ จะขึ้นหรือลงรถเรียบร้อย และรถบรรทุกนักเรียนนั้นเคลื่อนออกไปแล้ว
2. ก่อนจะถึงทางคนเดินข้ามถนนที่มีป้ายสัญญาณให้หยุด หรือมีสัญญาณไฟแดง
3. เมื่อขับรถออกจากทางที่เป็นตรอก ซอย หรือลานจอดรถจะเข้าสู่ถนนใหญ่ หรือถนนที่เป็นทางเอก
4. ต้องหยุดรถที่มีทางรถไฟตัดข้ามถนน และขณะนั้นมีสัญญาณไฟกระพริบ หรือมีแผงกั้นถนนที่มีพนักงานควบคุมอยู่
5. เมื่อมีพนักงานให้สัญญาณให้หยุดรถในบริเวณที่มีการสร้างหรือซ่อมถนน และต้องปล่อยให้รถวิ่งได้ที่ละด้าน ไม่ให้สวนกัน
6. เมื่อมีคนตาบอดกำลังพยายามจะเดินข้ามถนน

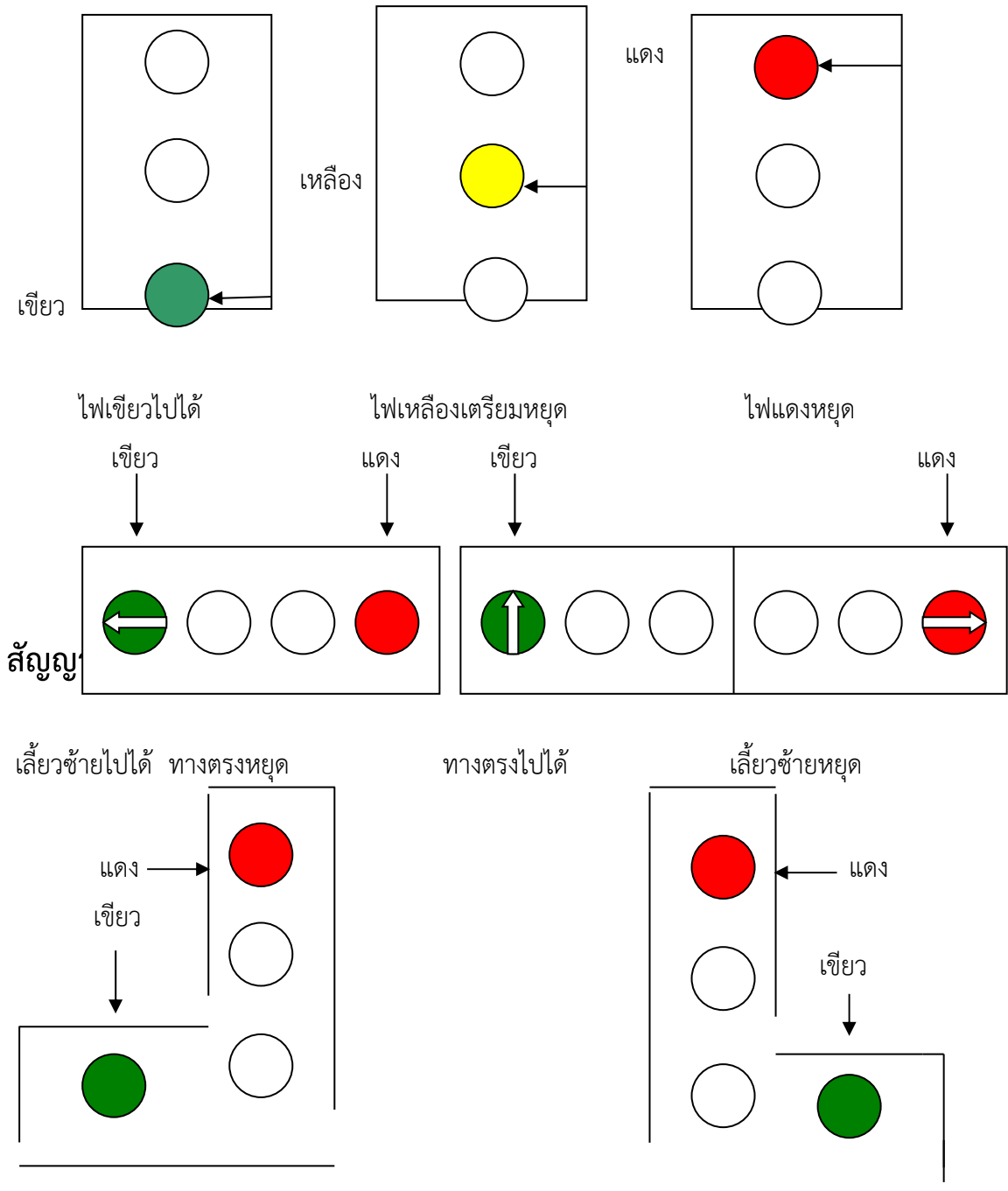
7. ต้องหยุดเมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจให้สัญญาณจราจรให้หยุด
8. ต้องหยุดเมื่อเกิดอุบัติเหตุและท่านมีส่วนร่วมในเหตุการณ์นั้น

การจอดรถ

1. ห้ามจอดรถบนทางเท้า
2. ห้ามจอดรถบนสะพานหรือในอุโมงค์
3. ห้ามจอดรถในทางร่วมทางแยก
4. ห้ามจอดรถในระยะสิบเมตรจากทางร่วมทางแยก
5. ห้ามจอดรถในทางข้าม
6. ห้ามจอดรถในระยะสามเมตรจากทางข้าม
7. ห้ามจอดรถในระยะสามเมตรจากท่อดับเพลิง
8. ห้ามจอดรถในระยะสิบเมตรจากที่ตั้งสัญญาณจราจร
9. ห้ามจอดรถในระยะสิบห้าเมตรจากทางรถไฟผ่าน
10. ห้ามจอดรถซ้อนทับรถคันอื่นที่จอดอยู่ก่อนแล้ว
11. ห้ามจอดรถตรงปากทางเข้าอาคารหรือทางเดินรถ
12. ห้ามจอดรถในระยะห้าเมตรจากปากทางเดินรถ
13. ห้ามจอดรถในระหว่างเขตปลอดภัยกับขอบทาง
14. ห้ามจอดรถในระยะสิบเมตรจากปลายสุดขอบเขตปลอดภัย
15. ห้ามจอดรถในที่คับขัน
16. ห้ามจอดรถในระยะสามเมตรจากตู้ไปรษณีย์
17. ห้ามจอดรถในลักษณะกีดขวางการจราจร
18. เมื่อจอดแล้วผู้ขับขี่จะต้องหยุดเครื่องยนต์และห้ามล้อรถไว้
19. ถ้าจอดในทางลาดชัน ผู้ขับขี่จะต้องห้ามล้อ หมุนพวงมาลัยห้ามล้อเข้าหาขอบทาง
20. เมื่อหยุดหรือจอดรถในทางเดินนอกเขตเทศบาล ผู้ขับขี่จะต้องหยุดรถหรือจอดรถ ณ ที่ซึ่งผู้ขับขี่ซึ่งขับรถอื่นจะเห็นได้ในระยะไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยห้าสิบเมตร

สัญญาณจราจร

สัญญาณไฟจราจร

สำนักพิมพ์หอสมุดกลาง 09 (2546 : 26-29) และไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล (2542 : 10-17)
ได้สรุป ไว้ดังนี้

1. สัญญาณไฟจราจรสีเหลือง ให้ผู้ขับขี่เตรียมหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด และปฏิบัติตามสัญญาณที่จะปรากฏต่อไป (เว้นแต่ผู้ขับขี่ได้เลยเส้นให้หยุดรถไปแล้วให้เลยไปได้)
 2. สัญญาณไฟจราจรสีแดง หรือเครื่องหมายจราจรสีแดงมีคำว่า “หยุด” ให้ผู้ขับขี่หยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด
 3. สัญญาณไฟจราจรสีเขียวหรือเครื่องหมายจราจรสีเขียวมีคำว่า “ไป” ให้ผู้ขับขี่รถต่อไป
 4. สัญญาณไฟจราจรสีแดงแสดงพร้อมกับลูกศรสีเขียวชี้ให้เลี้ยวหรือชี้ให้ตรงไป ให้ผู้ขับขี่เลี้ยวรถ หรือขับตรงไปตามทิศทางที่ลูกศรชี้ ในการใช้ทางตามลูกศรชี้ ผู้ขับขี่ต้องใช้ทางด้วยความระมัดระวังและต้องให้สิทธิแก่คนเดินเท้าในทางข้ามหรือผู้ขับขี่ที่มาทางขวาก่อน
 5. สัญญาณจราจรไฟกระพริบสีแดง ถ้าติดตั้งอยู่ที่ทางร่วมทางแยกใด เปิดทางด้านใดให้ผู้ขับขี่ที่มาทางด้านนั้นหยุดรถหลังเส้นให้รถหยุด เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางทางจราจรแล้ว จึงให้ขับรถต่อไปด้วยความระมัดระวัง
 6. สัญญาณจราจรไฟกระพริบสีเหลือง ถ้าติดตั้งอยู่ ณ ที่ใด ให้ผู้ขับขี่ลดความเร็วของรถลงและผ่านทางเดินรถนั้นไปด้วยความระมัดระวัง ผู้ขับขี่จะขับรถตรงไปต้องเข้าอยู่ในช่องทางเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ตรงไป ส่วนผู้ขับขี่ซึ่งจะเลี้ยวรถต้องอยู่ในช่องทางเดินรถที่มีเครื่องหมายจราจรแสดงให้เลี้ยว การเข้าอยู่ในช่องทางเดินรถดังกล่าวจะต้องเข้าตั้งแต่เริ่มมีเครื่องหมายจราจรแสดงให้ปฏิบัติเท่านั้น
- ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในทางเดินรถที่มีสัญญาณจราจรไฟสีเขียวหรือไฟสีแดงติดตั้งไว้เหนือช่องทางเดินรถมากกว่าสองช่องทางขึ้นไปต้องปฏิบัติดังนี้
1. สัญญาณจราจรไฟสีแดงที่ทำเป็นรูปกากบาทเคียงอยู่เหนือช่องทางเดินรถใด ห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถในช่องทางเดินรถนั้น
 2. สัญญาณไฟจราจรสีเขียวที่ทำเป็นลูกศรอยู่เหนือช่องทางเดินรถใด ให้ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถในช่องทางเดินรถนั้นขับรถผ่านไปได้

เจ้าหน้าที่แสดงสัญญาณจราจรด้วยมือ

1. เมื่อเจ้าหน้าที่ยืนและเหยียดแขนทั้งสองออกไปเสมอระดับไหล่และตั้งฝ่ามือขึ้น ท่านที่ขับรถมาทางด้านที่เหยียดแขนทั้งสองข้างของเจ้าหน้าที่ จะต้องหยุดรถ
2. เมื่อเจ้าหน้าที่ยืนและเหยียดแขนซ้ายออกไปเสมอระดับไหล่ ท่านที่ขับรถมาทางด้านหลังของเจ้าหน้าที่จะต้องหยุดรถ แต่ถ้าหากเจ้าหน้าที่ลดแขน ข้างที่เหยียดออกไปลงและโบกมือไปข้างหนึ่ง ให้ผู้ขับขี่ที่หยุดรถอยู่ด้านหลังขับรถผ่านไปได้

3. เมื่อเจ้าหน้าที่ยื่นแล้วเหยียดแขนข้างใดข้างหนึ่งออกไปเสมอระดับไหล่แล้วตั้งฝ่ามือขึ้น ผู้ขับขี่รถมาทางด้านที่เหยียดแขนข้างนั้นของเจ้าหน้าที่ต้องหยุดรถ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่พลิกฝ่ามือที่ตั้งอยู่นั้น โบกผ่านศีรษะไปทางด้านหลัง ให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถอยู่นั้นขับรถผ่านไป

4. เมื่อเจ้าหน้าที่ยื่นแล้วยกแขนขวาท่อนล่างตั้งฉากกับแขนท่อนบนและตั้งฝ่ามือขึ้น ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าของเจ้าหน้าที่จะต้องหยุดรถ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่พลิกฝ่ามือที่ตั้งอยู่นั้นโบกไปทางด้านหลังให้ผู้ขับขี่ซึ่งหยุดรถอยู่ทางด้านหน้าของเจ้าหน้าที่ ขับรถผ่านไป

5. เมื่อเจ้าหน้าที่ยื่นและยกแขนขวาท่อนล่างตั้งฉากกับแขนท่อนบนและตั้งฝ่ามือขึ้น ส่วนแขนซ้ายเหยียดออกไปเสมอระดับไหล่ ผู้ขับขี่ซึ่งขับรถมาทางด้านหน้าและด้านหลังของเจ้าหน้าที่จะต้องหยุดรถ

สัญญาณจราจรด้วยเสียงนกหวีด

เจ้าหน้าที่จะแสดงสัญญาณจราจรด้วยเสียงนกหวีดดังนี้

1. ใช้เสียงนกหวีดยาว 1 ครั้ง ให้ผู้ขับขี่หยุดรถทันที
2. เสียงสัญญาณนกหวีดสั้น 2 ครั้งติดต่อกัน ให้ผู้ขับขี่รถผ่านไป

ในทางเดินรถที่มีสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรหรือสัญญาณจราจร ถ้าเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการจราจรในทางเดินรถนั้น เห็นสมควรเพื่อความปลอดภัยหรือความสะดวกในการจราจรจะให้สัญญาณจราจรเป็นอย่างอื่นก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตามสัญญาณที่เจ้าหน้าที่กำหนดให้

ห้ามมิให้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อมแซม เปลี่ยนแปลง เคลื่อนย้าย ซีดเขียน หรือทำให้ไร้ประโยชน์ ซึ่งสัญญาณจราจรหรือเครื่องหมายจราจรที่เจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานติดตั้งไว้ หรือทำให้ปรากฏในทาง

สัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจร ที่ทำ ติดตั้ง หรือทำให้ปรากฏในทางโดยฝ่าฝืน เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึด รื้อถอน ทำลาย หรือทำให้สิ้นไป ซึ่งสัญญาณจราจร หรือเครื่องหมายจราจรนั้นได้

ข้อควรทราบการให้สัญญาณ

การขับขี่รถที่ดีต้องให้สัญญาณไฟหรือสัญญาณมือ หรือทั้งสองอย่าง

ควรให้สัญญาณล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 เมตร

ห้ามกลับรถในขณะที่รถอื่นสวนมาหรือตามมาในระยะ 150 เมตร

เวลากลางวันแดดจ้า สัญญาณไฟอาจสังเกตเห็นยากอาจใช้สัญญาณมือประกอบ

การใช้สัญญาณไฟรถ

1. ใช้ไฟส่องสว่างเมื่อมองเห็นคน รถ หรือสิ่งกีดขวางในทางไม่ชัดเจน ในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร
2. ห้ามใช้ไฟสัญญาณแสงวับแวม เสียงสัญญาณไฟไซเรน เสียงสัญญาณที่เป็นเสียงนกหวีด เสียงที่แตกพร่า เสียงหลายเสียง เสียงดังเกินสมควรในทางเดินรถ

การใช้สัญญาณมือ

1. เมื่อลดความเร็วของรถ ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกรถเสมอระดับไหล่ โบกมือขึ้นลงหลายครั้ง
2. เมื่อจะหยุดรถ ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกรถเสมอระดับไหล่ ยกแขนขวาท่อนล่างตั้งฉากกับแขนท่อนบน และตั้งฝ่ามือขึ้น
3. เมื่อจะให้รถคันอื่นผ่านหรือแซงขึ้นหน้า ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาตรงออกไปนอกรถเสมอระดับไหล่และโบกมือไปทางข้างหน้าหลายครั้ง
4. เมื่อจะเลี้ยวซ้ายหรือเปลี่ยนช่องเดินรถไปทางซ้ายให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาออกไปนอกรถเสมอระดับไหล่และงอข้อมือชูขึ้นโบกไปทางซ้ายหลายๆ ครั้ง
5. เมื่อจะเลี้ยวขวาหรือเปลี่ยนช่องเดินรถไปทางขวา ให้ผู้ขับขี่ยื่นแขนขวาออกไปนอกรถเสมอระดับไหล่ โบกมือเล็กน้อย

เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง

สำนักพิมพ์หอสมุดกลาง 09 (2546 : 30-41) และไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล (2542 : 94-100) ได้สรุปไว้ดังนี้ เครื่องหมายจราจรมี 2 ชนิด

1. เครื่องหมายจราจรชนิดป้าย ทำด้วยโลหะ ไม้หรือวัสดุอื่นที่แทนกันได้
 - 1.1 ประเภทบังคับ ได้แก่ เครื่องหมายกำหนดบังคับห้ามหรือจำกัดบางประการเพื่อบังคับการจราจรในทาง
 - 1.2 ประเภทเตือน ได้แก่ เครื่องหมายเตือนให้ผู้ใช้เส้นทางระวังอันตรายตามความหมายในแผ่นเครื่องหมาย
2. เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง ขอบทาง ขอบวงเวียน เสา หลัก ราว สะพาน กำแพง รั้ว และอื่นๆ โดยใช้สี วัสดุโลหะ กระเบื้องเคลือบหรือวัสดุอื่นที่แทนกันได้ ทา ตอก หรือยิงไว้

เครื่องหมายจราจรบนพื้นทาง

1. เส้นแบ่งทิศทางจราจรปกติ เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 200 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 200 เซนติเมตร เป็นเส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของยวดยานที่มีทิศทางตรงกันข้าม โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ที่ศูนย์ของผิวจราจร ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจรยกเว้นในกรณีที่ต้องการจะเลี้ยวขวาหรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น อาจข้ามเส้นดังกล่าวได้ด้วยความระมัดระวัง
2. เส้นแบ่งช่องเดินรถ ปกติเป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 100 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 300 เซนติเมตร เป็นเส้นแบ่งช่องเดินรถทั่วไป ให้ขับรถภายในช่องเดินรถ ห้ามขับคร่อมเส้นแบ่งช่องเดินรถเว้นแต่จะเปลี่ยนช่องเดินรถ
3. เส้นแบ่งทิศทางจราจรเตือน เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาว 300 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 100 เซนติเมตร เป็นเส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของยวดยานที่มีทิศทางตรงกันข้าม แสดงให้ทราบว่าใกล้จะถึงเส้นแบ่งทิศทางจราจรห่างแซง ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจรเตือน ยกเว้นในกรณีที่ต้องการจะเลี้ยวขวาหรือแซงขึ้นหน้ารถคันอื่น อาจข้ามเส้นดังกล่าวได้ด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ
4. เส้นแบ่งช่องเดินรถเตือน เป็นเส้นประสีขาวขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 300 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 100 เซนติเมตร เป็นเส้นแบ่งช่องเดินรถประเภทเตือน แสดงให้ทราบว่าใกล้จะถึงเส้นแบ่งช่องเดินรถห้ามแซงห้ามขับคร่อมเส้นช่องเดินรถ เว้นแต่จะเปลี่ยนช่องเดินรถ
5. เส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซง เป็นเส้นทึบสีขาวขนาดกว้าง 15 เซนติเมตร ยาวตลอดทาง เป็นเส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของยวดยานที่มีทิศทางตรงกันข้าม ให้ขับรถไปทางด้านซ้ายของเส้นแบ่งทิศทางจราจร ห้ามแซง ห้ามขับรถผ่านหรือคร่อมโดยเด็ดขาด
6. เส้นแบ่งทิศทางจราจรคู่ เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาวตลอดขนานกับเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 200 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 200 เซนติเมตร เป็นเส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของยวดยานที่มีทิศทางตรงกันข้าม ห้ามขับรถที่อยู่ในทิศทางของเส้นทึบผ่านหรือคร่อมเส้นทึบโดยเด็ดขาด รถที่อยู่ในทิศทางของเส้นประอาจจะข้ามเส้นดังกล่าวได้ด้วย ความระมัดระวัง
7. เส้นแบ่งทิศทางจราจรห้ามแซงคู่ เป็นเส้นทึบสีขาวยาวตลอด ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ขนานกันมีระยะห่างระหว่างกัน 15 เซนติเมตร เป็นเส้นแสดงการแบ่งแยกการจราจรของยวดยานที่มีทิศทางตรงกันข้าม ห้ามขับรถผ่านหรือคร่อมโดยเด็ดขาดทั้งสองทิศทาง
8. เส้นขอบทาง เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร ยาว 30 เซนติเมตร เส้นช่องห่าง 60 เซนติเมตร เป็นเส้นแสดงแนวขอบทาง ให้ขับรถในช่องจราจรด้านขวาของเส้นนั้น

9. เส้นแบ่งช่องเดินรถประจำทาง เป็นเส้นทึบสีเหลืองยาวตลอด ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร เป็นเส้นแบ่งช่องเดินรถกำหนดให้เป็นช่องเดินรถ สำหรับรถโดยสารประจำทางหรือรถบรรทุกคนโดยสารที่กำหนดห้ามขับรถประเภทอื่นเข้าไปในช่องเดินรถประจำทาง

10. เส้นแบ่งช่องเดินรถประจำทาง สามารถข้ามผ่านได้ เป็นเส้นประสีเหลือง ขนาดกว้าง 20 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 30 เซนติเมตร เป็นเส้นแบ่งช่องเดินรถที่กำหนดให้เป็นช่องเดินรถสำหรับรถโดยสารประจำทางหรือรถบรรทุกคนโดยสารรถประเภทอื่นอาจจะผ่านเส้นดังกล่าวได้ด้วยความสะดวกระมัดระวัง

11. เส้นห้ามหยุดรถหรือจอดรถ เป็นเส้นสีขาวสลับแดง ขนาดยาว 50 เซนติเมตร แสดงที่ขอบทางและที่อื่นๆ เป็นเส้นห้ามมิให้หยุดรถหรือจอดรถทุกชนิดตรงแนวนั้นเป็นอันขาด

12. เส้นห้ามจอดเว้นแต่หยุดรับ-ส่ง ชั่วขณะเป็นเส้นสีขาวสลับเหลือง ขนาดยาว 50 เซนติเมตร แสดงที่ขอบทางและที่อื่นๆ เป็นเส้นห้ามจอดรถทุกชนิด เว้นแต่หยุดรถรับ-ส่งคนหรือสิ่งของชั่วคราว ซึ่งต้องกระทำโดยมิชักช้า

13. เส้นแนวหยุด เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ยาวตลอด เป็นเส้นขวางถนนให้ผู้ขับรถหยุดรถก่อนถึงแนวเส้นขวางทุกครั้ง และให้ดูจังหวะที่รถว่างหรือสัญญาณจราจร เมื่อไม่เป็นเหตุให้เกิดขวางการจราจรและไม่เกิดอันตราย แล้วจึงให้ขับรถผ่านเส้นขวางไป

14. เส้นให้ทาง เป็นเส้นประสีขาว ขนาดกว้าง 40 เซนติเมตร ยาว 60 เซนติเมตร เว้นช่องห่าง 30 เซนติเมตร เป็นเส้นขวางถนน ให้ขับรถให้ช้าลงแล้วดูความปลอดภัยจากรถอื่นและคนเดินเท้าในทางที่ขวางหน้า ให้รถและคนเดินเท้าในทางขวางหน้าผ่านไปก่อน เมื่อเห็นว่าปลอดภัยและไม่เป็นการกีดขวางการจราจรแล้ว จึงให้เคลื่อนรถต่อไปด้วยความระมัดระวัง

15. เส้นทางข้าม เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 75 เซนติเมตร ยาวอย่างต่ำ 250 เซนติเมตร วางขนานกับแนวถนนห่างกัน 50 เซนติเมตร เป็นเส้นแนวหยุดหรือเส้นให้ทางก่อนถึงเส้นทางข้าม ผู้ขับรถทุกชนิดจะต้องขับรถให้ช้าลง พร้อมทั้งจะหยุดรถได้ทันทีเมื่อมีเดินข้ามถนน ณ ทางข้ามนั้น ในเขตทางข้ามถนนที่ไม่มีเจ้าหน้าที่หรือสัญญาณควบคุม ให้คนเดินข้ามถนนมีสิทธิไปก่อน ผู้ขับรถควรหยุดรถก่อนถึงเส้นแนวหยุดให้คนเดินข้ามโดยปลอดภัยแล้วค่อยเคลื่อนรถต่อไป

16. เส้นช่องจอดรถ เป็นเส้นทึบสีขาว ขนาดกว้าง 10 เซนติเมตร แสดงขอบเขตของช่องจอดรถ ให้จอดรถภายในที่จอดรถ อย่าจอดคร่อมเส้นหรือทำให้ส่วนใดของรถออกไปนอกแนวที่กำหนด

17. เส้นทแยงห้ามหยุดรถ เป็นเส้นทึบสีเหลืองลากทแยงตัดกันภายในกรอบเส้นทึบสีเหลือง แสดงขอบเขตห้ามรถทุกชนิดจอดหรือหยุดบริเวณดังกล่าว ยกเว้นรถที่หยุดเพื่อที่เลี้ยงขวาเท่านั้น

18. เส้นชะลอความเร็วเป็นเส้นทึบสีขาวหลายๆ เส้นขวางช่องจราจรหรือช่องเดินรถ หมายความว่า ให้ลดความเร็วลง แล้วขับรถด้วยความระมัดระวัง

19. เครื่องหมายขาวดำ เป็นแถบสีดำสลับขาว แสดงให้ปรากฏชัดที่วัตถุสิ่งขีดขวางต่างๆ เพื่อให้ผู้ขับขี่ได้เห็นวัตถุหรือสิ่งขีดขวางชัดเจน

20. ข้อความบังคับ เป็นข้อความสีขาวบนพื้นทาง ให้ผู้ขับขี่ปฏิบัติตามข้อความนั้นๆ เช่น ลดความเร็ว ชับช้าๆ

21. ลูกศร เป็นเครื่องหมายลูกศรสีขาวบนพื้นทาง บางเครื่องหมายอาจมีมากกว่าหนึ่งความหมาย เมื่อปรากฏในช่องจราจรหรือช่องเดินรถใดให้ผู้ขับขี่ในช่องเดินรถปฏิบัติตามเครื่องหมายที่บอกไว้และตรงกับความต้องการของผู้ขับขี่

เอกสารอ้างอิง

พัฒนาเดช อาสาสรรพกิจ. 2546. **รู้เรื่องรถกับพัฒนาเดช 2**. กรุงเทพฯ : บริษัทเนชั่นบุ๊คส์
อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด.

ไพฑูรย์ เพิ่มศิริวิศาล, พันตำรวจเอก. 2542. **ขับขี่ปลอดภัย (ฉบับเมาไม่ขับ)**. นครปฐม :
โรงเรียนนายร้อยตำรวจ.

สำนักพิมพ์พิทยาคาร. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์. **คู่มือการเรียนรู้ขับรถด้วยตนเอง : การขับรถเพื่อป้องกัน
อุบัติเหตุ**. กรุงเทพฯ : อักษรสมัยคอมพิวกราฟิค.

สำนักพิมพ์หอสมุดกลาง09. 2546. **คู่มือสอบใบขับขี่รถยนต์และรถจักรยานยนต์**. กรุงเทพฯ:
รุ่งแสงการพิมพ์.